

שמענו את האמבולנסים. שמענו שהיה פיגוע. ואז שמענו שזה היה בבית הכנסת שלנו בהמשך הרחוב. אנחנו קיבלנו שיחת טלפון מחיה לוי שביקשה מבעלי להסתכל בבית הכנסת הסמוך כדי לראות אם הרב קלמן היה שם. בעלי התפלל נץ איתו רק לפני זמן קצר. הרב קלמן נתן לו "ישר כוח" לבבי על העלייה לדוכן, וחזר ללמוד. בעלי חזר הביתה כדי להכין את בנימין דוד (בני התסמונת דאון בן ה-13) לאוטובוס של בית הספר. אתה רואה, יום שלישי בבוקר הוא "יום של אבא", בנימין דוד מצפה ליום שלישי בבוקר כל השבוע. אולי בגלל שאבא מכניס קטשופ על סנדוויץ הגבינה, או מכניס יותר בייגלה בשקית מאשר שאמא עושה, או יותר מלח על הסלט. או שאולי בגלל שהוא כל כך אוהב את אבא שלו ואת הבוקר המיוחד שלהם ביחד. ובגלל שיום שלישי הוא היום המיוחד שלהם, אז בעלי מתפלל במנין הנץ ליד הבית שלנו, במקום במנין הקבוע שלו ב"קהילת בני תורה". בעלי היה יכול ללכת למנין הרגיל בכל מקרה. מאחר שהיה לעתים קרובות הכהן היחיד, בימי שלישי הוא היה קופץ לחזרת הש"ץ רק כדי לעלות לדוכן עבורם.

הקטל התרחש במהלך חזרת הש"ץ. אבל לה' היו תוכניות אחרות עבור בעלי. לפני כמה חודשים חבר בית הכנסת, כהן, הפך לאבל- והוא שאל את בעלי אם הוא יכול להיות בעל התפילה הקבוע. בעלי ביום שלישי הזה לא חזר לדוכן, כי הוא ידע שיהיה כהן במנין. אז אחרי נץ בהגר"א, הוא חזר הביתה מבית הכנסת. אבל קלמן- איפה היה קלמן? בעלי חזר להגר"א לחפש אותו. אבל הוא עזב. קלמן הלך לבית הכנסת של הרב רובין לשאול את הרב שאלה. וקלמן לא בא הביתה.

שמענו שמות- שמענו שמועות- ולא רצינו להאמין שהם נכונים. הרב משה טברסקי- התלמיד חכם מהסוג שתמיד פינו זמן לאלה שבאו אליו להדרכה ולייעוץ הלכתי, ולאחר מכן לימד ולמד עד מאוחר בלילה. הוא היה האחד אליו בעלי היה פונה עם שאלות שעלו במנין. זה היה הרב משה שאמר באופרוף של בנו שהמנין הזה היה כמו משפחה. אנחנו איבדנו בן משפחה.

ר' אריה קופינסקי. ר' אריה? לא- לא ר' אריה? האם הם לא סבלו מספיק? כאשר בתו חיה נפטרה באופן פתאומי בשנתה, הוא קיבל עליו את הדין עם הבטחה עמוקה וטהורה להמשיך להיות מחזק אחרים. ר' אריה תמיד פעל כדי לעזור לאחרים; תמיד חיך על הפרצוף שלו למרות האתגרים הבלתי פוסקים שליוו את חייו. ר' אריה היה זה שצעק "אתה תברח, אני אלחם" באמצעות כיסא נגד אקדח וגרזן להרוויח זמן כדי שאחרים יכולים לברוח. החסד האולטימטיבי.

השמות לתפילה. שמואל ירוחם בן ביילה. חיים יחיאל בן מלכה. איתן בן שרה. יצחק בן חיה. כולם עדיין זקוק לרחמי שמים עצומים. אנא המשיכו לפרוץ את השערים של רחמים בשמיים לזכותם. אברהם שמואל בן שיינה. אז השמועות פנו לאמת המייסרת- אברהם שמואל בן אהרון הי"ד. מר גולדברג. האדם הנחמד, החם, החייכן, שאהב את לומדי התורה ואת התורה, ואהב כל יהודי ויהודי. שלמד בכל בוקר ורק אז הלך לעבודה. בעלי היה מסדר סטנדר למר גולדברג והוא בתורו היה מוציא סידור לרב טברסקי. זה היה הסוג של המנין שזה היה. זה לא יכול להיות. אבל זה היה.

מה לגבי הרב קלמן? אנחנו עדיין לא ידענו בודאות - שמועות מעופפות- אבל הרב קלמן היה האדם החי ביותר בעולם. הוא היה הסיבה שאנשים רבים הגיעו לבית הכנסת שלנו בשמחת תורה- לראות את הריקודים הנלהבים של הרב קלמן עם תורתו האהובה. אנחנו היינו צריכים לדעת שאם הוא לא חוזר הביתה ולא מתקשר משהו נורא קרה. אבל אנחנו לא יכולנו להאמין שזה יכול להיות. ואז שמענו. בעלי החיים האכזריים ירו כשהם צועקים את צעקת המלחמה האכזרית שלהם. הם טבחו את הרב קלמן בעת שעמד במסדרון שקוע בספר- הכמה שניות האלה נתנו לכמה מהגברים במנין זמן לברוח מדלת אחרת. המערכה האחרונה של הרב קלמן של אהבת ישראל הייתה להציל את חייהם של חבריו.

ועכשיו- הרב משה הי"ד, הרב אריה הי"ד, הרב אברהם הי"ד, הרב קלמן הי"ד נמצאים בבית המדרש של מעלה- עם תורתם האהובה.

בין התקווה והדמעות דברנו. "חיה, את זוכרת....". בנימין דוד היה תינוק חולני עם תסמונת דאון ומגוון רחב של בעיות רפואיות ואני הייתי צריכה חיזוק. עשיתי את דרכי לבני ברק לראות הרבנית

קנייבסקי. אני חייכתי בחוץ עד שהגיע התור שלי. אני נכנסתי אליה עם תינוק ישן בזרועותיי. הרבנית קנייבסקי העיפה מבט אחד עליו ואמרה "את לא יודעת איזו שמירה (הגנה) יש לך בבית שלך". חשבתי שהבנתי. אולי, חשבתי, דברים אחרים יהיו יותר קלים כי זה יהיה קשה. אבל עכשיו, כמעט 13 שנים מאוחר יותר, אני מבינה. בנימין דוד היה הסיבה היחידה שבעלי לא היה במניין באותו בוקר. ובגלל שהוא ידע שבעלי לא היה מגיע, החברותא של אחרי התפילה שהתפלל באופן קבוע באותו מניין, החליט להתפלל במקום אחר. אנחנו לא היינו יכולים לדמיין לפני כל כך הרבה שנים שהבן שלנו יציל את חייו של אביו ואת חייו של החברותא שלו.

הסיפורים בשפע. מי שניצל- הרב א'- קשיש שלוקח מונית כל הבוקר אבל הבוקר המונית לא באה. הרב ל' היה בדרכו למניין ושמסיבה שהוא לא יכול להסביר, מצא את עצמו הולך לבית הכנסת אחר, ונשאר שם. א' היה ער במהלך הלילה ועזר לאשתו שחשה ברע, ולכן הוא החליט להתפלל במקום אחר. ר' ס' שהשליך כיסא פעמיים על ראש טרוריסט כדי לנסות לעצור את הירי שלו, ואיכשהו הצליח לרוץ החוצה ללא פגע. הרב פ', ר' ב', הרב פ' והרב פ' שאיכשהו רצו דרך קו האש אל מחוץ לדלת. הרב ס' שהסתתר מאחורי הבימה עד שמשהו אמר לו לצאת והוא הצליח לרוץ דרך הדלת הצדדית. הרב א' ראה את אחד המחבלים במטבח בדרכו פנימה מוקדם יותר, וחשב שהוא היה אחד מהרבים שבאים לבית הכנסת כדי לקחת כוס קפה חינם בבוקר. למה הוא לא ירה בו אז? הוא נמלט דרך דלת צדדית, כאשר החלו היריות בבית הכנסת. ד"ר ה' והרב ו' שברחו לאחר שהשליכו שולחן במחבלים. הרב ב', שאינו איש צעיר, שמע את המהומה וירד למטה. כאשר הוא מנסה לעזור לאחד הקורבנות, הוא נורה שוב ושוב על ידי הטרוריסטים- אבל הרובים החטיאו ארבע פעמים. כאשר הם שלפו סכין הוא רץ למעלה. זקן שהשיג בריצה שני מחבלים צעירים?

ומי שלא ניצלו. הרב קלמן מתפלל באופן קבוע במקום אחר שחרית ורק בא לשאול שאלה את הרב שהוא לא ידע שעדיין לא היה שם. הרב אריה הגיע אולי פעם או פעמיים בחודש למניין הזה. שהחובש הראשון שהופיע בזירה תמיד נושא אקדח אבל הוא השאיר אותו בבית באותו בוקר. דבר אחד היה ברור- שהכל נראה מקרי, אבל זה אקראי רק בעיני העולם - אנחנו צריכים לדעת שזה מדוד ומדויק בעיני ה', וכי בזמן שאנחנו לא יכולים להבין את המשוואה אנחנו יודעים שזו האמת.

לנו, ברור שהעולם מנוהל בדייקנות- וכי לשחיטה האכזרית הזו של נשמות חפות מפשע הייתה מטרה ומשמעות. עלינו להתמקד פנימה - להימנע מפוליטיקה וזעם. עלינו למקד את האנרגיה שלנו פנימה על ידי שנשאל מה כל אחד מאתנו יכול לעשות טוב יותר מאשר בעבר. זו היא התגובה היהודית.

יום רביעי בבוקר בעלי התפלל במניין שלו. הוא לא ערך שום סטנדר, לא הניח שום סידור. ר' חיים, במלחמה על חייו, לא היו שם כדי לקרוא את "כהנים". הרב משה היה לא יהיה שם היום לחזן. הוא לא יבקש עלייה ליארצייט של סבתו בר"ח טבת. בעלי הוציא את ספר הגבאי שלו והוסיף "הי"ד" לארבעה שמות.

כפי שאמר הרב רובין אמר בהלוויה, עלינו לחזק את עצמנו באמונה. עלינו להפנים את הידיעה ששום דבר לא במקרה, שום דבר לא בא בלי מטרה ומשמעות

עלינו לשאוף בדרך קטנה כלשהי קטנה לחקות את הקדושים- כל כך שונים על פני השטח, אבל כל כך דומים - כל אחד אוהב אמיתי של התורה ותלמידי חכמים, כל אחד אוהב אמיתי של עמיתו היהודי, כל אחד בעל חסד, כל אחד אדם עם שמחת חיים אמיתית. כל אחד מאתנו חייב להסתכל פנימה; לשאול "מה אני יכול לתקן?" כל אחד מאתנו חייב לעשות איזה שינוי קטן אך רב עוצמה.

המשפחה של הקדושים ביקשה ממי שהגיע לשבעה בבקשה לקחת על עצמו משהו לעם ישראל. זוהי דרך התורה. זה ייתן נחמה לאלמנות, ליתומים. זו תהיה זכות לרפואת הפצועים.

ואנחנו יכולים להתפלל, כי זה יהיה הפרק האחרון בהיסטוריה הארוכה והכואבת של הגלות- וזה יביא את הגאולה במהרה בימינו. אמן.